

La Morera de Montsant des de la serra Major, i Poboleda al fons

camí de delmes, vinyes i festes

*De Poboleda a Escaladei, a la Morera
i tornada a Poboleda*

		Poboleda-Escaladei	Escaladei-La Morera	La Morera-Poboleda
Temps	5 h	1.45	2	1.15
Desnivell	570 m	205 m	340 m	25 m
Distància	14,5 km	4,50 Km	5,30 km	4,65 km
Mapa	Camins del Priorat 1:30.000, Editorial Piolet			

Recomanacions

Si es compta amb dos vehicles —o que ens puguin recollir— i es vol fer una passejada agradable, també per a nens, es pot baixar de la Morera a Poboleda i gaudir de les àmplies vistes sobre el Priorat, o de la Morera a Escaladei i reviu temps de cartoixans i silencis.

Més informació

El Priorat de la cartoixa d'Escaladei, de Pere Anguera i Manuel Aragonès, editat a mitjans dels anys vuitanta per la Fundació Roger de Belfort, és una obra bàsica per endinsar-se en els pobles del Priorat i la seva història econòmica, política i social.

Es pot dir que Poboleda és l'origen dels orígens. És aquí, a Poboleda, on es van establir els primers cartoixans i el seu prior, que duia el nom de Gerard. No se sap amb exactitud quant de temps van estar-s'hi, a cavall entre els segles XII i XIII. En tot cas, hi van romandre fins que no va estar llest el cenobi definitiu, la cartoixa d'Escaladei, on ben aviat se'ls va girar feina en tocar-los predicar activament contra l'heretgia càtara, que a Montsant i a les muntanyes de Prades comptava amb tota una caterva de seguidors. El Priorat dels cartoixans, per tant, s'inicia aquí, justament on arrenca aquest itinerari.

De Poboleda a Escaladei hi ha 4,5 km, 205 m de desnivell de pujada i aproximadament 1 h i 30 min de camí. L'iti-

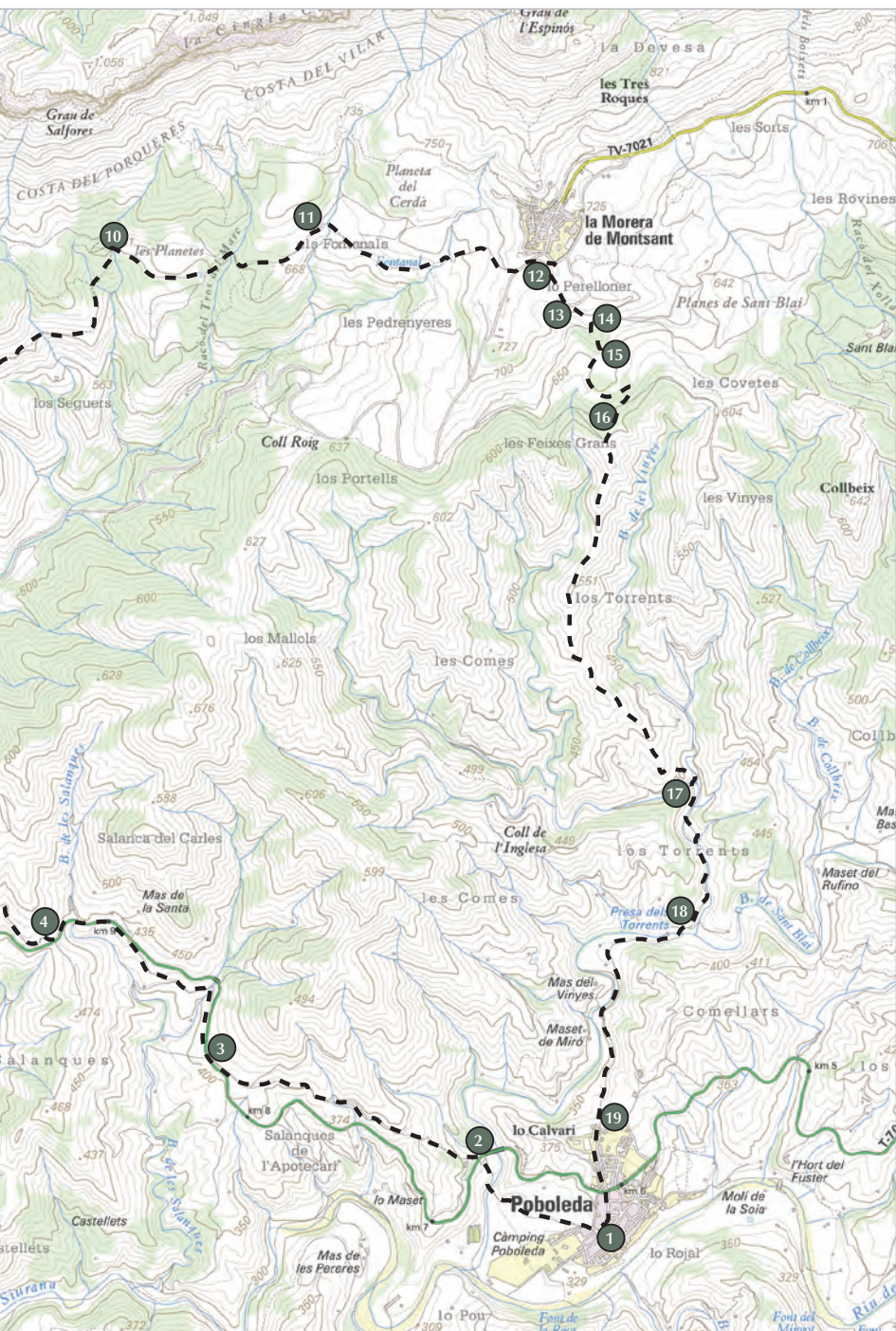
nerari segueix camins de carro i està senyalitzat amb les marques blanques i vermelles del GR 174. Per sortir del poble, es comença davant de la seva imponent església (1), la qual, encara que sobti, va ser aixecada en tan sols tres anys: el 1750 es posava la primera pedra i el 1753 ja es beneïa. D'això, avui dia se'n diu construcció exprés. Davant la porta del temple, de cara al carrer Major, es pren a l'esquerra el camí que marxa de pla cap a la dreta. Reposadament, entre horts i marges seculars, s'arriba al barranc dit de la Morera. Un cop es creua, es va a la dreta, remuntant el barranc per sortir de seguida a la carretera (2), al costat del pont i d'un antic hostel que ara és fora de funcionament (en deien Hostal Antic Priorat).

Es creua la carretera i es va amunt, per una pista que puja decidida un primer tram i continua, tot seguit, de pla, vorejant nous camps de vinya. Són les Salanques, que és com es coneix aquesta partida del terme, d'on neixen alguns dels vins més prestigiosos de Poboleda i del Priorat. Diversos cellers, com Mas Doix i Genium Celler, hi tenen ceps i, de fet, d'aquí en surten vins excepcionals, malgrat que Poboleda no té encara, per a molts, l'anomenada d'altres pobles com Gratallops i Porrera, localitats que instantàniament s'associen a vins fora de sèrie. La poderosa crítica nord-americana, però, ja porta uns quants anys situant alguns dels vins de Poboleda entre els vins espanyols més ben puntuats.

Se surt novament a la carretera (3) i se segueix unes poques desenes de metres cap a la dreta, per continuar pel camí que marxa a l'altra banda i que recorre un tram per sota, fins a tornar a sortir a l'asfalt. Se segueix uns metres per trobar un pas de carro, a mà dreta, que marxa amunt (4). Es puja un collet, conegut com el coll dels Ous, i es baixa a trobar un altre cop la carretera, just a l'encruentament que baixa a la Conreria (5). Aquest poblet, que actualment és una pedania de la Morera de Montsant, era en origen la procuradoria de la cartoixa, és a dir, el centre administratiu del monestir, el lloc des d'on es gestionaven els assumptes més terrenals, monetaris i espinosos: prou a prop i prou lluny alhora del silenci i la vida espartana dels monjos.

S'entra a la Conreria. D'aquest punt a la Morera hi ha 5,30 km, 340 m de desnivell de pujada i aproximadament 2 h de camí. Tot just passat el pont, es va a la dreta (6) per seguir el camí asfaltat (popularment conegut com el de la Mongia) que porta fins a Escaladei. La cartoixa, avui dia, és un recinte visitable que té els

Camí antic de la Morera a Cabacés

seus guies, els seus horaris, els seus opuscles, els seus turistes, els seus guàrdies, tot i que d'això no en fa tant. Fins a principis dels anys noranta del segle XX, la que fou primera cartoixa de la península Ibèrica —o el que en quedava, que era ben poca cosa— no passava de ser un racó de regust romàntic, on les hores i els matolls deixaven entreveure carreus, columnes i arquitraus. Un indret sense clau, obert a tothom, però propietat de particulars després que l'any 1838 l'Estat se la vengués com qualsevol altra propietat —com si fos un coster o una casa més— arran de la desamortització de Mendizábal.

Des de la cartoixa (7) es pren el camí que marxa a l'esquerra, en paral·lel al mur de l'antic monestir, en direcció a Montsant. El recorregut fins a la Morera de Montsant coincideix amb l'itinerari del GR 171. En arribar a l'extrem superior del recinte (8), es va a la dreta, per la pista que de seguida comença a ascendir al costat dels cingles de gres vermell, coneguts com les coves Roges.

Hi ha qui apunta que la primera fàbrica de la cartoixa (el lloc d'on sortien els carreus) va ser en aquests cingles. De fet, les arcades i els murs dels primers anys, en l'arrencada del segle XIII, són de gres vermell, i això encara és ben visible avui dia. Però n'hi va haver més, de pedreres, al llarg dels segles. Una cartoixa tan monumental no s'aixeca només elevant pregàries al Senyor. El viatger Jaime Villanueva, en el seu *Viage literario a las iglesias de España*, publicat a mitjans del segle XIX, afirmava el següent: «Me causó sorpresa la vista de este monasterio, escondido en lo hondo de un barranco, desmontado y profundizado más de lo que quiso la naturaleza para poderse construir los edificios.» Villanueva no exagerava el més mínim. Els cartoixans, al segle XVIII, havien tirat la casa per la finestra i van remodelar el monestir fins a convertir-lo en una obra magna.

S'arriba a un replà (9) on cal deixar la pista i anar a l'esquerra, on es troba el

Joc brut de la cartoixa d'Escaladei

És històric que Poboleda és el primer lloc on van establir-se els cartoixans. Però no ho és menys que Poboleda és un dels pobles que, al llarg dels segles, va tenir més conflictes econòmics seriosos amb Escaladei. Malgrat les idealitzacions, no tot és bonic en la història entre els cartoixans i els pobles i la gent que estaven sota els seus dominis. Per exemple, a finals del segle XVIII, la cartoixa pretenia que tots els veïns de Poboleda anessin a moldre el blat a un molí de la seva propietat. Els veïns van presentar un plet en creure vulnerada la seva llibertat per escollir molí. El cas és que, posats a fer pressió, Escaladei no va dubtar a utilitzar totes les armes que tenia al seu

abast, i l'arma més poderosa de què disposaven no era de foc, sinó de fe. ¿En què consistia? Elemental: en negar l'absolució a qui no anés a moldre al molí dels cartoixans, que era el molí de Bardina. L'al·legació dels veïns de Poboleda ho deixa clar en detallar que un predicador passavolant els va arribar dir el següent: «Aixís dich que si no prometen anar al Molí de Bardina, ni jo ni los meus Companys no ne absolerem cap, que estau condemnats y no vos salvareu.» Condemnació eterna per una quartera de blat. Final de la història: l'arquebisbat de Tarragona va cridar a l'ordre la cartoixa per tal que «se abstuviese en lo sucesivo de medios tan irregulares». Amén.

Molí dels Frares, el riu Siurana i Poboleda al fons